

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **J. G.**, zast. JUDr. Jaroslavem Savkem, advokátem, se sídlem Dlouhá 31/63, Teplice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 6. 2006, č. j. 42 Cad 212/2005 – 15,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 212/2005 – 15, ze dne 19. 6. 2006, **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajskému soudu v Ústí nad Labem bylo Českou správou sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) předloženo dne 13. 10. 2005 podání žalobce označené jako „návrh na přezkoumání rozhodnutí a možnost soudního přezkumu rozhodnutí“, v němž žalobce poukazuje na to, že 22. 3. 2005 došlo ke konečnému rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v Brně ve věci jeho plného invalidního důchodu. Žalovaná a Okresní správa sociálního zabezpečení však maří toto rozhodnutí a lékař na LPK jej učinil dokonce částečně invalidním, aniž by došlo v mezidobí k vyléčení jeho onemocnění cukrovkou.

Protože podání žalobce nemělo náležitosti žaloby ve smyslu § 71 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), ani náležitosti podání ve smyslu § 37 odst. 2 a 3 téhož zákona, vyzval Krajský soud v Ústí nad Labem žalobce usnesením ze dne 21. 10. 2005, č. j. 42 Cad 212/2005 – 4, aby podepsanému soudu předložil stejnopis rozhodnutí, ohledně kterého navrhl provedení soudního přezkumu a zároveň aby uvedl, proti kterému výroku a z jakých důvodů proti němu brojí a jak má znít verdikt (rozhodnutí) soudu. Ke splnění výše uvedených povinností mu poskytl lhůtu 3 dnů od doručení výzvy.

Žalobce na tuto výzvu reagoval žádostí ze dne 1. 11. 2005 o změnu soudce JUDr. Milana Zamrazila pro podjatost. V žádosti uvedl, že uvedený soudce se dopustil podjatosti v řízení vedeném u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 14 Ca 9/99. Právník ex offio JUDr. Miroslav Zedníček, který byl žalobci ustanoven, jej donutil pro urychlení řízení „stáhnout podjatost chování soudce JUDr. Milana Zamrazila“. Při jednání, k němuž nebyl žalobce přizván, pak JUDr. Zamrazil a JUDr. Zedníček a pracovnice ČSSZ rozhodli zrušit jeho žalobu o důchod.

Krajský soud v Ústí nad Labem – soudce JUDr. Milan Zamrazil – postoupil předmětnou věc k rozhodnutí o žalobcově námitce podjatosti Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. V předkládací zprávě uvedl, že námitka tak, jak je odůvodněna, není ve smyslu § 8 odst. 1 poslední souvětí s. ř. s. přípustná, a proto ji nekomentuje.

Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 14. 3. 2006, č. j. Nao 31/2005 – 8, rozhodl tak, že soudce JUDr. Milan Zamrazil není vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 42 Cad 212/2005. Krajský soud poté doručil uvedené usnesení účastníkům řízení, žalované dne 22. 5. 2006 a žalobci dne 26. 5. 2006, jak vyplývá ze záznamu na doručence, v níž bylo usnesení doručováno. Protože žalobce na výzvu soudu k doplnění žaloby a k předložení napadeného rozhodnutí žalované nereagoval, krajský soud usnesením ze dne 19. 6. 2006, č. j. 42 Cad 212/2005 – 15, rozhodl tak, že podání pana J. G., bez data, doručené České správě sociálního zabezpečení dne 26. 9. 2005 a touto předložené podepsanému soudu dne 13. 10. 2005, se odmítá. Současně vyslovil, že se nikomu nepřiznává náhradu procesních nákladů. V odůvodnění rozhodnutí krajský soud zdůraznil, že podání žalobce postrádalo náležitosti a ostatně i stejnopis event. napadeného správního aktu, ač to zákon - § 71 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) – předepisuje. Navzdory poučení o hrozícím odmítnutí návrhu nevyhověl žalobce výzvě soudu k doplnění podání tak, aby obsahovalo výrok žalované proti němuž brojí a z jakého důvodu a nevyhověl rovněž výzvě k předložení požadovaného napadené rozhodnutí žalované. Proto nezbylo, než podání odmítnout podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Proti tomuto rozhodnutí, které bylo žalobci doručeno až dne 29. 12. 2006, podal žalobce včas kasační stížnost, v níž požádal o ustanovení advokáta, neboť sám nemá vyšší vzdělání. Žádal, aby mu ustaven zástupcem advokát z Teplic – JUDr. Jaroslav Savko.

Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 15. 5. 2007, č. j. 42 Cad 212/2005 – 20, žádosti žalobce vyhověl a ustanovil mu pro řízení o kasační stížnosti jím požadovaného advokáta JUDr. Jaroslava Savka. Dalším usnesením ze dne 26. 7. 2007, č. j. 42 Cad 212/2005 – 23, uložil krajský soud ustanovenému zástupci, aby kasační stížnost ve lhůtě dvou měsíců od doručení výzvy doplnil tak, aby obsahovala údaj, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je soudní usnesení napadáno, popř. očířuje své stanovisko.

V doplněku kasační stížnosti ze dne 26. 9. 2007 zástupce stěžovatele připomíná, že důvodem odmítnutí stěžovatelova podání je jeho nedoplnění ve smyslu výzvy soudu ze dne 21. 10. 2005. Stěžovatel namísto soudem vyžádané reakce vznesl proti soudci námitku podjatosti, o níž rozhodl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 14. 3. 2006, sp. zn. Nao 31/2005. Usnesení bylo doručeno krajskému soudu dne 21. 4. 2006. Po vyřešení námítky podjatosti však již žádná výzva krajského soudu k doplnění podání stěžovateli doručena nebyla, přičemž stěžovatel zastával názor, že mu měla být doručena nová či další výzva k doplnění původního podání. Namísto toho však soud jeho podání odmítl, čímž porušil právo stěžovatele na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a současně i článek 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, „když žalovaný nepostupuje jen zákonem dovoleným způsobem“. Podle názoru stěžovatele naplňují

shora uvedené skutečnosti důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s. Proto stěžovatel požaduje, aby Nejvyšší správní soud vydal rozsudek, jímž se napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 6. 2006, č. j. 42 Ca 212/2005 – 15, zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná podle obsahu spisu vyjádření ke kasační stížnosti nepodala.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem* (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí NSS pod č. 625/2005, www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud proto považoval za relevantní důvod podání kasační stížnosti pouze ten, který byl uplatněn ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že jeho usnesení ze dne 14. 3. 2006, č. j. Nao 31/2005 – 8, jímž bylo rozhodnuto tak, že soudce JUDr. Milan Zamrazil není vyloučen z projednávání a rozhodnutí této věci, bylo doručeno do vlastních rukou stěžovatele dne 26. 5. 2006, jak o tom svědčí záznam na doručence obálky, v níž bylo rozhodnutí doručováno. Krajský soud poté dne 8. 6. 2006 vydal usnesení, jímž ve věci „nařídil přípravu jednání“ na pondělí 19. 6. 2006 v 7.45 hodin do jednací síně č. 102 u podepsaného soudu, k níž nikoho z účastníků nepředvolal. Při tomto „jednání“ vydal napadené usnesení, jímž podání stěžovatele bez data, doručené dne 26. 9. 2005 žalované, odmítl. Toto usnesení bylo účastníkům doručeno shodně dne 29. 12. 2006 a stěžovatel proti němu podal včas kasační stížnost – podáním ze dne 3. 1. 2007, doručeným uvedenému soudu dne 4. 1. 2007. Po doplnění kasační stížnosti zástupcem stěžovatele a jejím doručení žalované straně, byl spis předložen dne 14. 2. 2008 Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud dříve než o kasační stížnosti rozhodl, požádal zástupce stěžovatele o předložení rozhodnutí žalované, proti němuž směřuje podání stěžovatele doručené na ČSSZ dne 26. 9. 2005, jehož přezkoumání soudem se stěžovatel domáhá a dále požádal žalovanou o předložení dávkového spisu stěžovatele. K výzvě soudu sdělil zástupce stěžovatele, že požadované rozhodnutí se stěžovateli nepodařilo dohledat, přičemž nevyločil možnost, že toto rozhodnutí odeslal žalované jako přílohu návrhu na přezkoumání. Z obsahu žalovanou předloženého dávkového spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že datu stěžovatelova návrhu na zahájení řízení předcházelo vydání dvou rozhodnutí žalované ze dne 13. 9. 2005, č. X/I. a č. X/II. Prvním z nich byla zamítnuta žádost stěžovatele o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 39 zákona č. 155/1995 Sb., a druhým z nich byl stěžovateli přiznán od 24. 4. 2003 částečný invalidní důchod podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., a to ve výši 3573 Kč měsíčně. Podkladem rozhodnutí byl posudek o zdravotním stavu stěžovatele (§ 8 zákona č. 582/1991 Sb.), jímž nebyl stěžovatel uznán plně invalidním ve smyslu § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ale pouze částečně invalidním podle § 44 odst. 1 téhož zákona od 27. 9. 2001; z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu poklesla totiž jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti o 50 %, tedy o méně než 66 % potřebných pro plnou invaliditu, avšak o více než 33 %, s nimiž zákon spojuje vznik invalidity částečné.

Po přezkoumání věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele proti odmítnutí návrhu je důvodná.

Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu usnesením vyzve podatele k odstranění nebo k opravě vad podání a stanoví mu k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Podle § 36 odst. 1 s. ř. s. účastníci mají v řízení rovné postavení. Soud je povinen poskytnout jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnou jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu.

Stěžovateli lze přisvědčit, že při aplikaci § 37 odst. 5 s. ř. s. musí soudy dodržovat nejen poučovací povinnost zakotvenou v tomto ustanovení, ale musí zároveň poskytnout vyzývanému účastníkům řízení poučení podle citovaného § 36 odst. 1 s. ř. s. Z tohoto předpokladu pramení řada požadavků, jímž musí výzva k odstranění vad podání vyhovět, aby mohla při neadekvátní reakci vyzývaného vyvolat negativní následek v podobě odmítnutí podání. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *odstraňuje-li soud vady žaloby, musí žalobce k odstranění těchto vad vyzvat, stanovit k jejich odstranění přiměřenou lhůtu a poučit jej jednak o následcích nesplnění této výzvy a jednak o tom, jak má vadu odstranit. Toto poučení přitom musí být konkrétní a diferencované v závislosti na individuální charakteristice žalobce, vůči němuž směřuje* (srovnej usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 5 Afs 16/2003 – 56, ze dne 12. 10. 2004, publikované ve Sbírce rozhodnutí NSS pod č. 534/2005).

Nejvyšší správní soud posoudil obsah výzvy Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 10. 2005 a dospěl k závěru, že požadavkům, které judikatura zdejšího soudu na tento typ úkonu klade, nevyhovuje.

Výzva reaguje na podání stěžovatele nadepsané jako „návrh na přezkoumání rozhodnutí a možnost soudního přezkumu rozhodnutí“, z jehož obsahu je patrné, že stěžovatel byl lékařem při lékařské posudkové kontrole uznán pouze částečně invalidním, s čímž stěžovatel vyslovuje nesouhlas a současně vyslovuje přesvědčení o nároku na plný invalidní důchod. Z obsahu soudní výzvy je zřetelný a konkrétní pouze požadavek soudu na předložení napadeného rozhodnutí žalované, ohledně kterého navrhl stěžovatel provedení soudního přezkumu. V ostatním však výzva požadavkům vyplývajícím z výše citovaných ustanovení zákona a judikatury Nejvyššího správního soudu nevyhovuje. Především je nutno zdůraznit, že lhůta tří dnů, kterou soud stanovil stěžovateli k odstranění vad podání je natolik nepřiměřeně nízká, že prakticky stěžovatele z možnosti provedení úkonu vylučuje. Lze si snad představit, že v uvedené lhůtě by teoreticky mohl stěžovatel vyhovět pouze požadavku na předložení napadeného rozhodnutí, nikoliv však na vyhovění dalšímu požadavku, v němž ho soud vyzývá k uvedení, proti kterému výroku napadeného rozhodnutí a proč brojí a jak má znít verdikt soudu (doslovně). S ohledem na skutečnost, že stěžovatel nemá právnické vzdělání a z úrovně jeho podání je patrné, že formulace písemného textu mu činí potíže (což ostatně bylo krajskému soudu známo z předchozích řízení), pak uvedená výzva nedávala stěžovateli dostatečný návod k tomu, jak podání doplnit. Ve výzvě není uvedeno, jaké náležitosti má takové podání obsahovat, aby požadavkům vyhovovalo a není v něm ani srozumitelně formulováno, jak vady odstranit. Po stěžovateli lze stěžovateli požadovat, aby byl sám schopen zformulovat návrh rozsudečného výroku, pokud soud ani nenaznačí jaké možnosti mu v tomto směru zákonná úprava poskytuje.

Navíc soud vznáší požadavek na formulaci „verdictu soudu“, což je výraz, který nemá v oporu v zákoně a jde spíše o pojem používaný mediálně, jehož význam nemusel být stěžovateli zcela jasný. Pokud pak stěžovatel na tuto výzvu soud reagoval pouze žádostí „o změnu soudce JUDr. Milana Zamrazila pro podjatost“, aniž by reagoval současně na výzvu k odstranění vad původního podání, pak to lze přičítat též na vrub ne zcela jasné, zřetelné a srozumitelné výzvy soudu i krátkostí lhůty, kterou k vyhovění stanovil.

Pokud stěžovatel namítá, že tímto svým postupem porušil krajský soud jeho právo na spravedlivý proces, pak s ním lze v tomto směru souhlasit. Stěžovateli se nedostalo totiž dostatečného poučení o procesních právech a povinnostech, aby v řízení neutrpěl újmu, a proto Nejvyšší správní soud shledal tuto námitku důvodnou. Poučení, které krajský soud stěžovateli poskytl je totiž z hlediska zákonných požadavků natolik nevyhovující, že na stěžovateli nebylo možno požadovat, aby je splnil.

Pokud by však výzva soudu k odstranění nedostatků podání zákonným požadavkům vyhovovala, pak by již nebylo povinností soudu zasílat stěžovateli po rozhodnutí o námitce podjatosti výzvu novou. Z žádného ustanovení soudního řádu správního taková povinnost soudu ukládána není. V tomto směru by tudíž stěžovatelova námitka zpochybňující takový postup nemohla obstát. To však nemění nic na závěru, že se soud dopustil vady řízení již při samotné formulaci výzvy a stanovení nepřiměřené lhůty ke splnění požadavků v ní uvedených. Proto byla kasační stížnost shledána důvodnou.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatel nebyl řádně vyzván k odstranění vad svého podání, neboť nebyl poučen o tom, jaké vady a jakým způsobem má odstranit a nebyla mu ke splnění požadavků soudu stanovena přiměřená lhůta. Nebyly tudíž splněny podmínky ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. a krajský soud nerozhodl správně, pokud podání stěžovatele bez dalšího odmítl.

Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. namítaná nezákonnost rozhodnutí krajského soudu, byla prokázána, a proto Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 6. 2006, č. j. 42 Cad 212/2005 – 15, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení bude na soudu, aby znovu stěžovatele vyzval k doplnění vad jeho podání, které s největší pravděpodobností směřuje proti některému z rozhodnutí žalované ze dne 13. 9. 2005 (zřejmě proti zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod). Výzva soudu k odstranění nedostatků podání však musí vyhovovat zákonu, jakož i výši zmíněné judikatuře Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud též o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu